

Sosiaalinen luototus Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella

Jari Salonen

Salla Kemppi

Vantaan ja Keravan
hyvinvointialue

Sosiaalinen luototus

- Sosiaalisesta luototuksesta annettu laki (1133/2002) tuli voimaan 1.1.2003.
- 1§ Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa, jonka tarkoituksena on ehkäistä taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista.
- Lakimuutoksen (30.11.2022) jälkeen sosiaalisen luototuksen järjestäminen muuttuu hyvinvointialueelle velvoittavaksi toiminnaksi 1.8.2023 alkaen.
- 2§ (30.11.2022/956) Hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaalista luototusta sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisena kuin alueella esiintyvä tarve edellyttää. Hyvinvointialueen tulee määritellä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet ottaen huomioon, mitä tässä laissa säädetään.

Sosiaalisen luoton myöntämisen perusteet

- 4 § Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä on luotonsaajalle annettava tiedot hyvinvointialueen määrittelemistä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista kirjallisena.
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen hallintosäännön 23 §:n mukaan aluehallitus päättää sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista.
- Sosiaali- ja terveysministeriö on julkaissut soveltamisoppaan (STM julkaisuja 2023:14) jossa on tarkemmin ohjeistettu hyvinvointialueita luoton myöntämisen kriteerien sisällöstä.

Sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee, että hyvinvointialue määrittelee ainakin seuraavia asioita päättäessään sosiaalisen luototuksen yleisistä myöntämisperusteista:

- sosiaaliin luottoihin hyvinvointialueella käytössä oleva luottopääoma;
- miten hyvinvointialueella haetaan sosiaalista luottoa;
- miten hyvinvointialueella haetaan vapaakuukautta ja maksuvapautusta;
- kuinka luototustoimintaan liittyvä taloudellinen neuvonta ja ohjaus järjestetään;
- sosiaalisen luototuksen myöntämisen esteet;
- luotosta mahdollisesti perittävä yleinen korko sekä viivästyskorko ja perusteet, joilla korkoa voidaan alentaa tai nostaa tai olla perimättä lainkaan;
- millainen on sosiaalisen luoton perintäkäytäntö;
- miten asiakkaita ohjataan jaettavissa olevan luottopääoman tilapäisesti loppuessa.

Lisäksi hyvinvointialueen voi olla tarpeellista määritellä myös esimerkiksi seuraavia yleisiä myöntämisperusteita:

- mihin tarkoituksiin luototusta erityisesti halutaan kohdentaa;
- mahdollinen laina-ajan maksimipituus;
- mahdollinen yleinen ylä-raja myönnettäville sosiaalisille luotoille.

Sosiaalisen luoton käyttökohteet

- 4 § Sosiaalinen luotto voidaan myöntää perustellusta syystä henkilölle, jolla ei ole pienituloisuutensa ja vähävaraisuutensa vuoksi muulla tavoin mahdollisuutta saada kohtuuehtoista luottoa ja jolla on kyky suoriutua luoton takaisinmaksusta.
- Hyvinvointialueen asukkaaksi lasketaan vakituisesti Vantaan tai Keravan kaupungissa oleskeleva henkilö, jolla on vakituinen osoite Vantaalla tai Keravalla.
- Luottoa voidaan myöntää:
  - muiden lainojen takaisin maksuun
  - kotiin liittyviin hankintoihin
  - pieniin asunnon muutostöihin
  - takuuvuokriin, muuttokustannuksiin ja vuokratöiden hoitamiseen
  - työllistymiseen liittyvänä työvälineisiin
  - muihin hakijan itsenäisen selviytymisen kannalta perusteltuihin menoihin, esimerkiksi terveydenhuoltomenoihin.
  - sakkoihin ja rikosperusteisiin korvauksiin, jos luotto ehkäisee luoton saajan taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistää itsenäistä suoriutumista

Sosiaalista luottoa ei myönnetä

- Sosiaalista luottoa ei pääsääntöisesti voida myöntää päätoimiselle yrittäjälle, ellei päätoimisen yrittäjän tulotilanne ole niin vakiintunut, että voitaisiin arvioida luoton takaisinmaksumahdollisuuksia luotettavasti tulevaisuuden osalta.
- Sosiaalista luottoa ei myönnetä yritystoimintaan eikä sen kuluihin. Mikäli sosiaalista luottoa myönnetään esimerkiksi sivutoimiselle yrittäjälle, ei luotolla koskaan kateta tappiollista yritystoimintaa, vaan tulojen tulee olla vakiintuneet.
- Sosiaalista luottoa ei myöskään myönnetä yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä oleville, sillä velkajärjestelyn piirissä oleva ei voi velkaantua lisää.
- Sosiaalista luottoa ei myönnetä toisen kunnan/hyvinvointialueen sosiaalisen luoton, velkajärjestelysaatavan tai Takuusäätien järjestelylainan maksuun.

Sosiaalisen luotonsaannin edellytykset

- 5 § Sosiaalisen luoton hakijan takaisinmaksukykyä arvioitaessa otetaan huomioon:
  - 1) hakijan käytettävissä olevat tulot ja varat sekä hänen ansaintamahdollisuutensa ottaen huomioon hänen ikänsä, hänen elatuksensa varassa olevat perheenjäsenensä, työkykynsä ja muut olosuhteet
  - 2) hakijan tosiasialliset menot
  - 3) hakijan velat
  - 4) muut hakijan taloudelliseen asemaan vaikuttavat tekijät
- Luoton myöntäminen edellyttää aina asiakkaan kanssa yhdessä tehtävää suunnittelua, jolloin selvitetään hakijan taloudellinen tilanne, mahdollisuus saada luottoa muista rahalaitoksista ja mahdollisuus realisoida perusturvaan kuulumatonta omaisuuttaan.
- Lisäksi selvitetään luoton käyttötarkoitus ja hakijan perustelut luoton vaikutuksista itsenäiseen selviytymiseen ja elämän laadun kohentumiseen.

Sosiaalisen luotonsaannin edellytykset

- Lisävelkaantumisen estämiseksi voidaan hakea asiakkaan suostumuksella vapaaehtoiset maksuhäiriömerkinnät luotonmaksun ajaksi Suomen Asiakastieto Oy:n ja Bisnode Finland Oy:n luottorekistereihin. Merkinnästä käy ilmi luoton saajan talouden tasapainottaminen vapaaehtoisella velkajärjestelyllä ja se estää uusien luottojen myöntämisen.
- Maksuhäiriömerkinnän hakeminen ei kuitenkaan ole luoton saamisen ehto.

Hakijan maksukyvyn eli maksuvaran arviointi

- Hakijalta voidaan edellyttää 2–6 kuukauden seurantajakso talouden hoidosta ennen luottopäätöksen tekemistä, mikäli hakijalla ei ole kokemusta haetun suuruisen lainan hoitamisesta tai hakijan talous täytyy sopeuttaa lainan hoitamiseen.
- Luoton määrästä päätettäessä tulee huomioida, että asiakkaan laskennallinen maksuvara mahdollistaa myönnettävän suuruisen luoton takaisinmaksun.
- Maksuvaralla tarkoitetaan sitä laskennallista rahamäärää, jonka luoton hakija kykenee kuukaudessa maksamaan luottoa lyhennyksenä ja korkona. Maksuvara lasketaan todellisten menojen ja nettotulojen erotuksena kuukaudessa.
- Kun maksuvaraa arvioidaan, tulee ottaa huomioon hakijan koko elämäntilanne ja siinä odotettavissa olevat muutokset, esimerkiksi lapsilisien päättyminen. Maksuvaran tulee olla riittävä koko lainan takaisinmaksun ajan.
- Niissä tilanteissa, joissa luoton hakijalle ei synny laskennallista maksuvaraa eikä sosiaalista luottoa voida myöntää, ohjataan hänet talous- ja velkaneuvontaan hakemaan muuta ratkaisua tilanteeseensa.

Luottosopimus ja takaisinmaksuehdot

- Luotosta laaditaan aina kirjallinen luottosopimus (velkakirja), jossa sovitaan luoton takaisinmaksuehdot. Takaisinmaksuehdot sovitaan luoton saajan kanssa hänen todellisen maksukykynsä mukaisesti.
- Sosiaalisesta luotosta peritään asiakkaalta korkolain 633/1982 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko. Korko peritään kuukausierän yhteydessä laskettuna eräpäivänä jäljellä olevan lainapääoman mukaan.
- Sosiaalisesta luotosta ei peritä toimitusmaksua, järjestelypalkkiota eikä muita luottokustannuksia.
- Luoton määrä on vähintään 200 euroa ja enintään 10 000 euroa.
- Takaisinmaksuaika on enimmillään 5 vuotta. Kuukausittainen lyhennyserä on vähintään 20 euroa.
- Halutessaan luoton saaja voi maksaa luottonsa pois ennen sen erääntymistä ilman lisäkustannuksia.
- Mikäli maksua ei suoriteta sovittuun päivämäärään mennessä, luotto eräännytetään ja tuomioistuimesta haetaan päätös luoton ulosottoperintää varten. Luotto pidetään ulosottoperinnässä, kunnes se on maksettu kokonaan loppuun tai velka on vanhentunut.

